

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про поштовий зв'язок

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2002, № 6, ст.39)

{Офіційне тлумачення Закону див. в Рішенні Конституційного суду
№ 10-рп/2003 від 28.05.2003}

{Із змінами, внесеними згідно із Законами
№ 1722-IV від 18.05.2004, ВВР, 2004, № 36, ст.429
№ 1954-IV від 01.07.2004, ВВР, 2004, № 51, ст.554
№ 2299-VI від 01.06.2010, ВВР, 2010, № 34, ст.482
№ 2608-VI від 19.10.2010, ВВР, 2011, № 11, ст.69
№ 2984-VI від 03.02.2011, ВВР, 2011, № 33, ст.335
№ 3610-VI від 07.07.2011, ВВР, 2012, № 7, ст.53
№ 5029-VI від 03.07.2012, ВВР, 2013, № 23, ст.218
№ 406-VII від 04.07.2013, ВВР, 2014, № 20-21, ст.712
№ 222-VIII від 02.03.2015, ВВР, 2015, № 23, ст.158
№ 2581-VIII від 02.10.2018, ВВР, 2018, № 46, ст.371
№ 2704-VIII від 25.04.2019, ВВР, 2019, № 21, ст.81
№ 124-IX від 20.09.2019, ВВР, 2019, № 46, ст.295
№ 440-IX від 14.01.2020, ВВР, 2020, № 28, ст.188}

{У тексті Закону слова "Національна комісія України з питань регулювання зв'язку" в усіх відмінках та слово "НКРЗ" замінено словами "національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації" у відповідному відмінку згідно із Законом № 3610-VI від 07.07.2011}

Цей Закон визначає правові, соціально-економічні та організаційні основи діяльності у сфері надання послуг поштового зв'язку, а також регулює відносини між органами державної влади та органами місцевого самоврядування, операторами поштового зв'язку і користувачами їх послуг.

Стаття 1. Визначення основних термінів

У цьому Законі терміни вживаються у такому значенні:

абонементна скринька - скринька із засобами для запобігання несанкціонованому доступу, що встановлюється в об'єктах поштового зв'язку і орендується адресатом на визначений термін для одержання на його ім'я поштових відправлень, поштових переказів, періодичних друкованих видань;

абонентська поштова скринька - спеціальна скринька із засобами для запобігання несанкціонованому доступу, призначена для одержання адресатами простих поштових відправлень, періодичних друкованих видань, повідомлень про надходження реєстрованих поштових відправлень;

абонентська поштова шафа - спеціальна шафа з абонентськими поштовими скриньками із засобами для запобігання несанкціонованому доступу, яка встановлюється у під'їздах, вестибюлях житлових та адміністративних будинків для одержання адресатами простих поштових відправлень, періодичних друкованих видань, повідомлень про надходження реєстрованих поштових відправлень;

адресат (одержувач) - юридична або фізична особа, якій адресується поштове відправлення, телеграфне чи інше повідомлення;

бандероль - поштове відправлення з друкованими виданнями, діловими паперами, предметами культурно-побутового та іншого призначення, розміри, маса і порядок упакування якого встановлені відповідно до законодавства України;

дрібний пакет - міжнародне рекомендоване поштове відправлення із зразками товарів, дрібними предметами подарункового та іншого характеру, розміри, маса і порядок упакування якого встановлені відповідно до законодавства України;

засоби поштового зв'язку - поштові пристрої та обладнання, транспортні засоби поштового зв'язку, поштові марки, марковані конверти та картки, а також будівлі (приміщення в будівлях), що використовуються для надання послуг поштового зв'язку;

лист - поштове відправлення у вигляді поштового конверта з вкладенням письмового повідомлення або документа, розміри і масу якого встановлено відповідно до законодавства України;

маркувальна машина - пристрій, призначений для нанесення на письмову кореспонденцію відбитку державного знака, що підтверджує оплату послуг поштового зв'язку, дату приймання та іншу інформацію;

мережа поштового зв'язку - сукупність об'єктів поштового зв'язку і поштових маршрутів;

національний оператор поштового зв'язку (національний оператор) - оператор, який в установленому законодавством порядку надає універсальні послуги поштового зв'язку на всій території України і якому надаються виключні права на провадження певних видів діяльності у сфері надання послуг поштового зв'язку;

об'єкти поштового зв'язку - поштамти, центри обробки та перевезення пошти, зональні вузли, вузли поштового зв'язку, відділення поштового зв'язку, пункти поштового зв'язку та інші підрозділи, задіяні у єдиному виробничо-технологічному процесі з надання послуг поштового зв'язку;

оператор поштового зв'язку (оператор) - суб'єкт підприємницької діяльності, який в установленому законодавством порядку надає послуги поштового зв'язку;

переказ грошових коштів (поштовий переказ) - послуга поштового зв'язку щодо виконання доручення користувача на пересилання та виплату адресату зазначеної ним суми грошей;

пересилання поштових відправлень (поштових переказів) - сукупність операцій з приймання, обробки, перевезення та доставки (вручення) поштових відправлень (поштових переказів);

письмова кореспонденція - прості та рекомендовані листи, поштові картки, бандеролі, секограми та дрібні пакети;

посилка - поштове відправлення з предметами культурно-побутового та іншого призначення, не забороненими законодавством до пересилання, розміри, маса і порядок упакування якого встановлені відповідно до законодавства України;

послуги поштового зв'язку - продукт діяльності оператора поштового зв'язку з приймання, обробки, перевезення та доставки (вручення) поштових відправлень, виконання доручень користувачів щодо поштових переказів, банківських операцій, спрямований на задоволення потреб користувачів;

поштова безпека - визначений законодавством комплекс заходів, спрямованих на захист таємниці інформації у поштовому зв'язку, збереження поштових відправлень, грошових коштів та засобів поштового зв'язку;

поштова картка - поштове відправлення у вигляді стандартного бланка, що містить відкрите письмове повідомлення;

поштова марка - державний знак, виготовлений у встановленому законодавством порядку із зазначенням його номінальної вартості та держави, який є засобом оплати послуг поштового зв'язку, що надаються національним оператором;

поштова скринька - скринька із засобами для запобігання несанкціонованому доступу, яка встановлюється у відведених місцях і призначена для збирання від відправників простих листів і поштових карток;

поштові відправлення - листи, поштові картки, бандеролі, секограми, дрібні пакети, міжнародні відправлення з оголошеною цінністю, посилки, прямі поштові контейнери, оформлені відповідно до законодавства України;

поштовий зв'язок - приймання, обробка, перевезення та доставка (вручення) поштових відправлень, виконання доручень користувачів щодо поштових переказів, банківських операцій;

поштовий зв'язок загального користування - складова частина поштового зв'язку України, призначена для надання послуг поштового зв'язку встановленого рівня якості всім користувачам;

поштовий зв'язок спеціального призначення - складова частина поштового зв'язку України, призначена для надання послуг поштового зв'язку окремим категоріям користувачів;

поштовий індекс - код поштової адреси у вигляді умовного цифрового позначення об'єктів поштового зв'язку, в тому числі сільських населених пунктів, у яких відсутні відділення зв'язку;

секограми - письмові повідомлення, написані секографічним способом, друковані видання для сліпих, кліше із знаками секографії, що подаються у відкритому вигляді, а також звукові записи та спеціальний папір, призначені виключно для сліпих, за умови, що вони відправляються офіційно визнаними установами для сліпих або на їх адресу;

користувачі послуг поштового зв'язку (користувачі) - фізичні та юридичні особи, які користуються послугами поштового зв'язку;

універсальні послуги поштового зв'язку - набір послуг поштового зв'язку загального користування встановленого рівня якості, які надаються усім користувачам на всій території України за тарифами, що регулюються державою.

Стаття 2. Законодавство про поштовий зв'язок України

Відносини у сфері надання послуг поштового зв'язку регулюються Конституцією України, цим та іншими законами України і прийнятими відповідно до них нормативно-правовими актами.

Діяльність у сфері надання послуг поштового зв'язку спеціального призначення (фельд'єгерського і спеціального зв'язку) провадиться відповідно до законодавства України.

Якщо міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлені інші правила, ніж ті, що передбачені в цьому Законі, застосовуються правила міжнародного договору.

Стаття 3. Основні засади діяльності у сфері надання послуг поштового зв'язку

Основними засадами діяльності у сфері надання послуг поштового зв'язку є:

захист інтересів користувачів у сфері надання послуг поштового зв'язку;

забезпечення надання послуг поштового зв'язку встановленого рівня якості;
доступність до ринку послуг поштового зв'язку;
законодавче регулювання відносин у сфері надання послуг поштового зв'язку;
забезпечення прав користувачів на таємницю інформації у сфері надання послуг поштового зв'язку;
забезпечення прав операторів поштового зв'язку;
єдність правил і норм у сфері надання послуг поштового зв'язку.

{Абзац восьмий статті 3 із змінами, внесеними згідно із Законом № 124-IX від 20.09.2019}

Стаття 4. Мова у сфері надання послуг поштового зв'язку

Мовою поштового зв'язку в Україні є державна мова.

Застосування мов у поштовому зв'язку визначає Закон України "Про забезпечення функціонування української мови як державної".

{Стаття 4 в редакції Законів № 5029-VI від 03.07.2012, № 2704-VIII від 25.04.2019}

Стаття 5. Обліково-звітний час у поштовому зв'язку

У сфері надання послуг поштового зв'язку застосовується єдиний обліково-звітний час, що діє в Україні.

Стаття 6. Охорона таємниці інформації у сфері надання послуг поштового зв'язку

Таємниця поштових відправлень, у тому числі листування та іншої письмової кореспонденції, електронних повідомлень, що пересилаються (передаються) засобами зв'язку, гарантується Конституцією та законодавством України.

Оператори вживають організаційно-технічних заходів щодо захисту інформації згідно із законодавством України.

Виймка та огляд письмової кореспонденції, вкладень в інших поштових відправленнях, одержання будь-яких довідок щодо них заборонено, крім випадків, визначених законом.

{Частину четверту статті 6 виключено на підставі Закону № 2984-VI від 03.02.2011}

Стаття 7. Державне регулювання діяльності у сфері надання послуг поштового зв'язку

Державне регулювання діяльності у сфері надання послуг поштового зв'язку здійснюється з метою формування орієнтованого на користувача ринку послуг поштового зв'язку шляхом:

нормативно-правового забезпечення діяльності у сфері надання послуг поштового зв'язку;

контролю за додержанням законодавства про поштовий зв'язок;

формування єдиної науково-технічної політики у сфері надання послуг поштового зв'язку;

{Абзац п'ятий статті 7 виключено на підставі Закону № 2608-VI від 19.10.2010}

формування переліку показників якості послуг поштового зв'язку та встановлення їх рівня;

{Абзац сьомий статті 7 виключено на підставі Закону № 124-IX від 20.09.2019}

регулювання тарифів на послуги поштового зв'язку;

забезпечення конкуренції у сфері надання послуг поштового зв'язку.

Стаття 8. Компетенція органів виконавчої влади у сфері надання послуг поштового зв'язку

Кабінет Міністрів України відповідно до своїх повноважень забезпечує загальне регулювання діяльності у сфері надання послуг поштового зв'язку.

Реалізацію державної політики у сфері надання послуг поштового зв'язку здійснює уповноважений центральний орган виконавчої влади у галузі зв'язку.

На уповноважений центральний орган виконавчої влади у галузі зв'язку покладається:

розроблення нормативно-правових актів, які регулюють діяльність у сфері надання послуг поштового зв'язку;

визначення порядку введення та виведення з обігу поштових марок;

забезпечення поштової безпеки та таємниці інформації у сфері надання послуг поштового зв'язку;

{Абзац четвертий частини третьої статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2299-VI від 01.06.2010}

{Абзац п'ятий частини третьої статті 8 виключено на підставі Закону № 124-IX від 20.09.2019}

забезпечення підготовки та перепідготовки кадрів для надання послуг поштового зв'язку;

сприяння розвитку ринку послуг поштового зв'язку.

Ефективність функціонування ринку послуг поштового зв'язку забезпечує національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, на основі збалансування інтересів суспільства, операторів та користувачів послуг поштового зв'язку.

Компетенція національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, та її повноваження визначаються цим та іншими законами України.

На національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, покладаються:

{Абзац другий частини шостої статті 8 виключено на підставі Закону № 2608-VI від 19.10.2010}

ведення єдиного державного реєстру операторів поштового зв'язку;

формування цінової політики та регулювання відповідно до законодавства України тарифів на послуги поштового зв'язку.

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, може виконувати й інші функції відповідно до законодавства України.

На Державну інспекцію зв'язку (далі - ДІЗ) покладається здійснення державного нагляду за ринком послуг поштового зв'язку шляхом:

1) контролю за якістю послуг поштового зв'язку;

{Пункт 2 частини восьмої статті 8 виключено на підставі Закону № 2608-VI від 19.10.2010}

3) контролю за додержанням операторами поштового зв'язку, їх відокремленими підрозділами законодавства про поштовий зв'язок.

{Пункт 3 частини восьмої статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2608-VI від 19.10.2010, № 124-IX від 20.09.2019}

{Статтю 8 доповнено новою частиною згідно із Законом № 2299-VI від 01.06.2010}

Для здійснення державного нагляду за ринком послуг поштового зв'язку посадові особи Державної інспекції зв'язку мають право:

1) доступу в установленому законодавством порядку на територію і до приміщень операторів поштового зв'язку;

2) перевіряти дотримання операторами поштового зв'язку, їх відокремленими підрозділами вимог законодавства про поштовий зв'язок;

3) видавати в межах своїх повноважень операторам поштового зв'язку обов'язкові для виконання приписи щодо усунення порушень законодавства про поштовий зв'язок;

4) притягувати в установленому законом порядку до адміністративної відповідальності осіб, винних у порушенні законодавства про поштовий зв'язок;

5) безоплатно отримувати від операторів поштового зв'язку необхідні для виконання функцій, покладених на ДІЗ, інформацію, пояснення та інші матеріали;

6) безоплатно отримувати від центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів виконавчої влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування документи, матеріали, статистичну та іншу інформацію, необхідну для виконання функцій, покладених на ДІЗ;

7) з метою розгляду звернень фізичних та юридичних осіб, що надходять до національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, та ДІЗ, отримувати від операторів поштового зв'язку необхідні документи та інформацію, а також за результатами розгляду звернень видавати в установленому порядку приписи;

{Пункт 7 частини дев'ятої статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3610-VI від 07.07.2011}

8) інші права, передбачені законодавством.

{Статтю 8 доповнено новою частиною згідно із Законом № 2299-VI від 01.06.2010}

Державний нагляд за ринком послуг поштового зв'язку здійснюється в порядку, встановленому національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, шляхом проведення планових і позапланових перевірок, здійснення інших заходів відповідно до законодавства, спрямованих на запобігання, виявлення та усунення порушень законодавства про поштовий зв'язок.

{Статтю 8 доповнено новою частиною згідно із Законом № 2299-VI від 01.06.2010}

Планові перевірки проводяться не частіше ніж один раз на три роки відповідно до планів, що затверджуються національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації.

{Статтю 8 доповнено новою частиною згідно із Законом № 2299-VI від 01.06.2010}

Позапланові перевірки проводяться за рішенням національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, або керівника ДІЗ (його заступника) щодо питань, зазначених у цих рішеннях. Рішення про проведення позапланової перевірки приймається:

на підставі письмового звернення про порушення законодавства у сфері поштового зв'язку;

{Абзац другий частини дванадцятої статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законом № 124-IX від 20.09.2019}

з метою перевірки виконання розпоряджень чи приписів про усунення виявлених порушень;

у разі виявлення недостовірності даних, зазначених у документах обов'язкової звітності, поданих оператором поштового зв'язку, або неподання таких документів.

{Статтю 8 доповнено новою частиною згідно із Законом № 2299-VI від 01.06.2010}

{Частину тринадцяту статті 8 виключено на підставі Закону № 2608-VI від 19.10.2010}

За результатами перевірок складається акт у двох примірниках. Один примірник акта видається оператору поштового зв'язку, який перевірявся, другий зберігається в ДІЗ.

{Статтю 8 доповнено новою частиною згідно із Законом № 2299-VI від 01.06.2010}

Оператор поштового зв'язку, який одержав розпорядження або припис посадової особи ДПЗ про усунення порушень законодавства про поштовий зв'язок, зобов'язаний у встановлений у розпорядженні чи приписі строк усунути порушення та подати ДПЗ інформацію у письмовій формі про їх усунення.

{Статтю 8 доповнено новою частиною згідно із Законом № 2299-VI від 01.06.2010}

Нормативно-правові акти уповноваженого центрального органу виконавчої влади у галузі зв'язку і рішення національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, прийняті в установленому порядку в межах їх повноважень, обов'язкові до виконання операторами та користувачами послуг поштового зв'язку.

Стаття 9. Тарифне регулювання у сфері надання послуг поштового зв'язку

Тарифне регулювання у сфері надання послуг поштового зв'язку здійснюється національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, відповідно до законодавства України і повинно стимулювати впровадження операторами новітніх технологій, підвищення якості надання послуг, збільшення обсягів і розширення номенклатури послуг.

Тарифному регулюванню у сфері надання послуг поштового зв'язку підлягають виключно універсальні послуги поштового зв'язку.

{Щодо тарифного регулювання див. Рішення НКРЗІ № 260 від 23.05.2017, № 414 від 07.08.2018}

{Статтю 10 виключено на підставі Закону № 124-IX від 20.09.2019}

Стаття 11. Розвиток мереж і засобів поштового зв'язку

Розвиток та реконструкція мереж і засобів поштового зв'язку здійснюються відповідно до державних програм розвитку єдиної національної системи зв'язку України з урахуванням її пріоритетних напрямів та на основі сучасних досягнень науково-технічного прогресу в цій сфері.

Розвиток мереж і засобів поштового зв'язку здійснюється за рахунок інвестицій, джерелами яких є ресурси операторів, кошти Державного бюджету України та місцевих бюджетів, а також залучені або запозичені в установленому законодавством України порядку кошти фізичних і юридичних осіб.

Стаття 12. Повноваження місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування

Місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування у межах своїх повноважень:

надають допомогу операторам у розміщенні на відповідних територіях об'єктів поштового зв'язку;

погоджують розміщення національним оператором поштових скриньок у зручних для користувачів місцях;

сприяють операторам в укладенні договорів оренди приміщень у житлових і нежитлових будинках з їх власниками для надання послуг поштового зв'язку;

сприяють операторам у доставці поштових відправлень до віддалених населених пунктів;

розглядають пропозиції операторів щодо створення сприятливих умов для їх діяльності.

Під час проектування розвитку населених пунктів, будівництва та реконструкції житлових масивів у містах, а також окремих житлових будинків місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування в межах своїх повноважень вживають заходів щодо забезпечення проектування і будівництва об'єктів поштового зв'язку, призначених для організації надання універсальних послуг поштового зв'язку, відповідно до встановлених нормативів з можливістю наступної передачі їх національному операторові у користування на пільгових умовах.

Перенесення чи переобладнання об'єктів поштового зв'язку, які належать операторам, пов'язаних з новим будівництвом, розширенням, реконструкцією населених пунктів, окремих будівель, шляхів, комунікацій, розробкою корисних копалин, здійснюється та фінансується замовником цих робіт відповідно до технічних умов оператора.

Місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування у межах своїх повноважень всебічно сприяють ефективній діяльності та розвитку об'єктів поштового зв'язку на відповідних територіях.

Стаття 13. Порядок надання послуг поштового зв'язку

Оператори надають користувачам послуги поштового зв'язку відповідно до законодавства України та провадять іншу підприємницьку діяльність в установленому законом порядку.

Послуги поштового зв'язку надаються на договірній основі згідно з Правилами надання послуг поштового зв'язку, що затверджуються Кабінетом Міністрів України, та повинні відповідати встановленим нормам якості.

У договорі про надання послуг поштового зв'язку, якщо він укладається у письмовій формі, та у квитанції, касовому чеку тощо, якщо договір укладається в усній формі, обов'язково зазначаються найменування оператора та об'єкта поштового зв'язку, які надають послуги, дата та вид послуги, її вартість. У договорі, стороною якого є національний оператор зв'язку, укладеному у будь-якій формі, має міститися попередження про недопущення пересилання письмової кореспонденції, виконаної і розтиражованої друкарським способом, без вихідних даних (тираж, назва друкарні, номер замовлення та інше). За недотримання цієї вимоги несе відповідальність оператор поштового зв'язку.

{Частина третя статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1954-IV від 01.07.2004}

Договір про надання послуги поштового зв'язку вважається укладеним після оплати користувачем вартості цієї послуги, якщо інше не передбачене відповідними договорами.

Стаття 14. Забезпечення схоронності поштових відправлень і грошових коштів

Оператори забезпечують схоронність поштових відправлень і грошових коштів.

Приміщення, в яких здійснюється обробка поштових відправлень і зберігання грошових коштів, повинні бути оснащені необхідним обладнанням і засобами охоронно-пожежної сигналізації, а також повинні відповідати діючим технічним вимогам.

Для охорони об'єктів поштового зв'язку, забезпечення схоронності поштових відправлень і грошових коштів оператор може мати підрозділи поштової безпеки та воєнізованої охорони. Підрозділи воєнізованої охорони забезпечують безпеку об'єктів поштового зв'язку, персоналу оператора і транспортних засобів поштового зв'язку, а також охорону поштових відправлень і грошових коштів. Підрозділи поштової безпеки здійснюють заходи щодо запобігання втратам та крадіжкам поштових відправлень і грошових коштів, контролюють дотримання вимог пересилання мережею поштового зв'язку предметів і речей.

З метою захисту об'єктів поштового зв'язку, поштових відправлень і грошових коштів (у тому числі під час перевезень) персоналу операторів, який пройшов спеціальну підготовку, надається право використовувати зброю і засоби самооборони та індивідуального захисту. Перелік працівників оператора, яким надається право використовувати зброю і засоби самооборони та індивідуального захисту, визначається уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі зв'язку. Порядок придбання, обліку, зберігання, ремонту та знищення вогнепальної зброї, боєприпасів до неї, а також засобів самооборони та індивідуального захисту персоналу операторів встановлюється відповідно до закону. Порядок застосування вогнепальної зброї визначається законом.

У разі виявлення дефектів поштового відправлення (розходження фактичної маси з масою, зазначеною у супровідних документах, пошкодження упаковки, печаток, обв'язок тощо) оператор у порядку, встановленому уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі зв'язку, зобов'язаний письмово оформити факт дефекту та вжити заходів до вручення даного поштового відправлення адресату або відправнику.

{Частину шосту статті 14 виключено на підставі Закону № 2984-VI від 03.02.2011}

Стаття 14¹. Заборонені до пересилання у поштових відправленнях вкладення та порядок їх вилучення

Забороняються до пересилання у поштових відправленнях вкладення, які можуть становити загрозу життю та здоров'ю людей, призводити до знищення чи псування (пошкодження) інших поштових відправлень та поштового обладнання. Перелік вкладень, заборонених до пересилання у поштових відправленнях, порядок їх вилучення із поштових відправлень та розпорядження ними визначаються Кабінетом Міністрів України.

{Закон доповнено статтею 14¹ згідно із Законом № 2984-VI від 03.02.2011}

Стаття 15. Особливості діяльності національного оператора

Національний оператор забезпечує надання на всій території України універсальних послуг поштового зв'язку за переліком, який затверджується Кабінетом Міністрів України.

Держава забезпечує фінансову підтримку національного оператора у наданні універсальних послуг поштового зв'язку.

Національний оператор має виключне право на:

видання, введення в обіг та організацію розповсюдження поштових марок, маркованих конвертів і карток, а також виведення їх з обігу;

{Офіційне тлумачення понять абзацу другого частини третьої статті 15 див. в Рішенні Конституційного суду № 10-рп/2003 від 28.05.2003}

офіційне видання каталогів і цінників колекційних поштових марок та іншої філателістичної продукції;

пересилання простих листів масою до 50 грамів та простих поштових карток;

{Абзац четвертий частини третьої статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1722-IV від 18.05.2004}

розміщення та використання поштових скриньок для збирання листів і поштових карток на всій території держави відповідно до нормативів, встановлених уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі зв'язку;

використання маркувальних машин та надання дозволу на їх використання іншим фізичним та юридичним особам;

нанесення зображення Державного Герба України на поштові скриньки, транспортні засоби поштового зв'язку, а також на використання у своїй діяльності контрольно-гербових та страхових печаток із зображенням Державного Герба України.

Персоналу національного оператора під час виконання службових обов'язків надається право носіння форменого одягу та нагрудного знака, зразки яких затверджуються уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі зв'язку.

Вартість виготовлення форменого одягу та нагрудних знаків відноситься на валові витрати національного оператора.

Для задоволення державних потреб національний оператор на договірних засадах може здійснювати діяльність, пов'язану з виплатою та доставкою пенсій, грошової допомоги малозабезпеченим громадянам, надавати інші послуги відповідно до законодавства України.

Юридична особа, на яку покладається виконання функцій національного оператора, визначається Кабінетом Міністрів України.

Стаття 16. Персонал оператора

До персоналу оператора належать його працівники, які забезпечують надання послуг поштового зв'язку.

Трудові відносини персоналу оператора регулюються законодавством України про працю та правилами внутрішнього трудового розпорядку.

За втрату, недостачу або пошкодження вкладень поштових відправлень, недостачу грошових коштів, порушення контрольних строків доставки поштових відправлень та поштових переказів персонал оператора, з вини якого завдані збитки, несе відповідальність у порядку, передбаченому законодавством України.

Керівник національного оператора та керівники його філіалів наймаються на роботу за контрактом.

Національний оператор створює робочі місця для працевлаштування осіб з інвалідністю в обсязі, встановленому законом, виходячи із загальної кількості персоналу, за винятком чисельності листонош, водіїв та працівників, які зайняті на роботах з важкими та небезпечними умовами праці.

{Частина п'ята статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2581-VIII від 02.10.2018}

Стаття 17. Права та обов'язки операторів

Всі оператори незалежно від їх організаційно-правової форми користуються рівними правами і виконують однакові обов'язки відповідно до законодавства України, крім виключних прав і обов'язків національного оператора, визначених цим Законом.

Оператори забезпечують доступ користувачів до інформації про тарифи, правила надання послуг поштового зв'язку, строки пересилання поштових відправлень, режими роботи об'єктів поштового зв'язку, заборонені до пересилання предмети, відповідальність операторів перед користувачами тощо.

{Частина друга статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2608-VI від 19.10.2010}

Оператори мають право інформувати користувачів про надання ними послуг поштового зв'язку через засоби масової інформації та шляхом розповсюдження рекламних повідомлень.

Стаття 18. Відповідальність операторів

За порушення законодавства у сфері надання послуг поштового зв'язку оператори несуть відповідальність згідно із законами України.

За невиконання чи неналежне виконання послуг з пересилання внутрішніх поштових відправлень, доручень користувачів щодо поштових переказів оператори несуть таку матеріальну відповідальність перед користувачами:

за повну втрату реєстрованих поштових відправлень (рекомендованого листа, бандеролі, поштової картки, повідомлення про вручення поштового відправлення), посилок та прямих контейнерів без оголошеної цінності - відшкодування вартості послуг поштового зв'язку та штраф у розмірі 100 відсотків вартості цих послуг;

за часткову втрату (пошкодження) вкладення посилки без оголошеної цінності - відшкодування його вартості пропорційно масі втраченої або пошкодженої частини вкладення шляхом ділення розміру тарифу за пересилання на чисту масу вкладення та штраф у розмірі 100 відсотків вартості послуг поштового зв'язку;

за повну втрату (пошкодження) вкладення посилки з оголошеною цінністю, листа або бандеролі з оголошеною цінністю - відшкодування в розмірі суми оголошеної цінності поштового відправлення, вартості послуг поштового зв'язку та штраф у розмірі 25 відсотків вартості цих послуг;

за часткову втрату (пошкодження) вкладення посилки з оголошеною цінністю, листа або бандеролі з оголошеною цінністю з описом вкладення - повернення (відшкодування) вартості вкладення або його пошкодженої частини згідно з описом, вартості послуг поштового зв'язку та штраф у розмірі 25 відсотків вартості цих послуг. Якщо пошкоджене вкладення може бути використане, сума відшкодування зменшується за домовленістю з відправником або адресатом. У разі відмови відправника або адресата від одержання частково пошкодженого вкладення воно реалізується оператором. У разі незазначення в описі вартості вкладених предметів або пересилання без опису розмір відшкодування визначається пропорційно масі втраченої або пошкодженої частини вкладення незалежно від її фактичної вартості, але не більше оголошеної цінності посилки, листа або бандеролі. В цьому випадку вартість одиниці маси визначається шляхом ділення суми оголошеної цінності на чисту масу вкладення;

за невиклату грошей за поштовими переказами, а також порушення строків пересилання поштових переказів - відповідно до законодавства України;

за несвоєчасну доставку усіх видів реєстрованих поштових відправлень - штраф у розмірі 25 відсотків вартості послуг поштового зв'язку;

у разі порушення встановлених строків пересилання поштових відправлень повітряним транспортом - відшкодування у розмірі різниці між платою за пересилання повітряним та наземним транспортом і штраф у розмірі 25 відсотків вартості послуг поштового зв'язку.

За втрату (пошкодження) міжнародних поштових відправлень і посилок оператори несуть відповідальність відповідно до вимог актів Всесвітнього поштового союзу та законодавства України, за невиконання міжнародних поштових переказів - відповідно до міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Вартість попередньо оплачених користувачем послуг, що фактично не були йому надані, відшкодовується користувачеві у повному обсязі на підставі квитанції чи іншого документа про оплату цих послуг.

У разі незгоди користувача з визначеним цією статтею розміром відшкодування питання про відшкодування завданих йому фактичних збитків, моральної шкоди, втраченої вигоди через неналежне виконання операторами своїх зобов'язань, а також інші спори між користувачами та операторами розглядаються у судовому порядку.

Оператор не несе матеріальної відповідальності за поштові відправлення, якщо:

поштові відправлення на підставі закону підлягає вилученню, конфіскації або знищенню;

втрата або пошкодження вкладення поштового відправлення сталися внаслідок дії непереборної сили (землетрус, ураган, повінь тощо);

нестача або пошкодження вкладення поштового відправлення сталися внаслідок порушення відправником встановлених законодавством України правил щодо обмежень у пересиланні предметів та речей;

поштові відправлення (поштовий переказ) видано (виплачено) адресату під розписку про одержання;

заяву про розшук поштового відправлення (поштового переказу) подано до об'єкта поштового зв'язку після шести місяців з дня приймання;

поштові відправлення з оголошеною цінністю, прямий контейнер були прийняті від відправника закритими, оболонка поштового відправлення або сам контейнер, печатка чи пломба відправника не пошкоджені, а маса поштового відправлення або прямого контейнера відповідає масі, визначеній під час його приймання до пересилання.

У разі неможливості вручити адресатам поштові відправлення (поштові перекази) вони повертаються відправникам. У разі неможливості вручити адресатам та відправникам поштові відправлення (поштові перекази) вони зберігаються в об'єктах поштового зв'язку протягом шести місяців з дня їх приймання.

Порядок розкриття невручених поштових відправлень визначається уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі зв'язку. Порядок розпорядження грошовими коштами за невиконаними поштовими переказами, вкладеннями з невручених поштових відправлень устанавлюється Кабінетом Міністрів України.

Стаття 19. Права та обов'язки користувачів

Користувачі мають рівні права на користування послугами поштового зв'язку на всій території України.

Користувачі мають право на одержання поштових відправлень на свою домашню, службову адресу, до запитання чи з використанням абонементних скриньок.

Поштові відправлення для адресатів, які перебувають за межами населених пунктів, вручаються цим адресатам у найближчому до них об'єкті поштового зв'язку.

Поштові відправлення належать відправникам до моменту вручення адресатам, якщо вони не вилучені відповідно до закону.

Користувачі відповідно до закону несуть відповідальність за збитки, завдані операторам або третім особам внаслідок вкладення до поштових відправлень предметів, заборонених до пересилання, або неналежного упакування вкладення, що пересилається.

Стаття 20. Функціонування мереж поштового зв'язку в умовах воєнного чи надзвичайного стану або надзвичайних ситуацій

Забезпечення функціонування мереж поштового зв'язку в умовах воєнного стану та їх мобілізаційна готовність здійснюється відповідно до закону.

В умовах надзвичайного чи воєнного стану за рішенням уповноваженого центрального органу виконавчої влади у галузі зв'язку відповідно до закону надання послуг поштового зв'язку може бути обмежено або припинено, а мережа поштового зв'язку скорочена.

Ліквідація наслідків аварій, пошкоджень на об'єктах поштового зв'язку внаслідок катастроф, стихійного лиха здійснюється відповідно до законодавства України.

Місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування в межах своїх повноважень надають операторам допомогу в ліквідації наслідків аварій, катастроф, стихійного лиха та пошкодження об'єктів поштового зв'язку.

Стаття 21. Поштові марки

Поштові марки (в тому числі надруковані на поштових конвертах і поштових картках) є засобом оплати послуг поштового зв'язку з пересилання письмової кореспонденції, що надаються національним оператором.

Національний оператор видає поштові марки, марковані конверти і картки за тематикою і зразками, які погоджуються з Редакційно-художньою радою, склад, функції, права та обов'язки якої визначаються уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі зв'язку.

Стаття 22. Транспортні засоби поштового зв'язку

Оператори для перевезення пошти використовують власні транспортні засоби, а також на договірних засадах транспорт інших фізичних та юридичних осіб.

Спеціально обладнані транспортні засоби із нанесеними на них розпізнавальними знаками та кольорографічним оформленням, які використовуються операторами для надання послуг поштового зв'язку, є спеціалізованими транспортними засобами поштового зв'язку.

Вимоги щодо обладнання транспортних засобів та нанесення на них розпізнавальних знаків і кольорографічного оформлення встановлюються уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі зв'язку відповідно до законодавства України.

Перевезення поштових відправлень автомобільним, водним, залізничним та авіаційним транспортом здійснюється на договірних засадах відповідно до законодавства України.

Перевезення поштових відправлень транспортом загального користування, перевантаження поштових відправлень здійснюються у першочерговому порядку.

Приймання поїздів, у складі яких курсують спеціально обладнані вагони для перевезення пошти, повинно здійснюватися на платформи і колії, де забезпечуються необхідні умови для обміну пошти.

Проїзд транспортних засобів поштового зв'язку до об'єктів поштового зв'язку, в тому числі розташованих при вокзалах, станціях та портах, а також у пунктах пропуску через державний кордон України, з метою обміну поштових відправлень здійснюється безперешкодно, позачергово і безоплатно.

Стаття 23. Особливості використання засобів поштового зв'язку

{Частина першу статті 23 виключено на підставі Закону № 124-IX від 20.09.2019}

Доставка простих листів, поштових карток, бандеролей, періодичних друкованих видань та повідомлень про надходження реєстрованих поштових відправлень здійснюється до абонентських поштових шаф (абонентських поштових скриньок) адресатів.

Придбання, установка і утримання в належному стані абонентських поштових шаф (абонентських поштових скриньок) здійснюються власниками житлових та адміністративних будинків.

Абонентські поштові шафи (абонентські поштові скриньки) встановлюються у місцях, зручних для доставки пошти.

Невиконання вимог щодо розміщення абонентських поштових шаф (абонентських поштових скриньок) звільняє оператора від відповідальності за доставку адресату поштових відправлень. У цьому разі оператор зобов'язаний повідомити користувачів про свою відмову від доставки поштових відправлень.

Поштові скриньки, призначені для збирання від відправників простих листів і поштових карток, розміщуються у зручних місцях, визначених національним оператором за погодженням з місцевими органами виконавчої влади або органами місцевого самоврядування.

Стаття 24. Економічні основи діяльності операторів

Оператори відповідно до законодавства України самостійно планують свою діяльність і визначають перспективи свого розвитку виходячи з попиту на послуги поштового зв'язку та замовлень держави на ці послуги.

Для забезпечення сталих умов роботи та розвитку власної мережі поштового зв'язку оператор має право здійснювати внутрішньогосподарську централізацію, перерозподіл та використання власних ресурсів.

Доходи філіалів національного оператора від господарської діяльності у сфері надання послуг поштового зв'язку визначаються у межах доходних надходжень, перерозподілених між філіалами.

Стаття 25. Виконання державних замовлень щодо надання послуг поштового зв'язку

Державне замовлення щодо надання послуг поштового зв'язку обумовлюється державним контрактом між уповноваженим центральним органом виконавчої влади, визначеним Кабінетом Міністрів України, та оператором.

Оператори надають відповідно до законодавства України послуги на пільговій основі з покриттям пов'язаних з цим витрат за рахунок Державного бюджету України і місцевих бюджетів.

Стаття 26. Митний контроль та митне оформлення міжнародних поштових відправлень

Міжнародні поштові відправлення під час переміщення через митний кордон України пред'являються операторами для митного контролю.

Митні органи мають право вилучати в установленому законодавством України порядку предмети, заборонені законом до пересилання у міжнародних поштових відправленнях або відправлені з порушеннями митного законодавства України.

{Частина друга статті 26 із змінами, внесеними згідно із Законом № 406-VII від 04.07.2013}

Оператори не відповідають за ненадання чи неналежне надання послуг поштового зв'язку внаслідок прийняття митними органами рішень щодо поштових відправлень під час здійснення митного контролю.

{Частина третя статті 26 із змінами, внесеними згідно із Законом № 406-VII від 04.07.2013}

{Стаття 26 із змінами, внесеними згідно із Законом № 440-IX від 14.01.2020}

Стаття 27. Міжнародне співробітництво

Міжнародне співробітництво у сфері надання послуг поштового зв'язку здійснюється відповідно до законодавства України та відповідних міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Правові, організаційні та фінансові відносини з міжнародними організаціями поштового зв'язку, а також представництво України у міжнародних організаціях поштового зв'язку, міжнародний правовий захист інтересів України у питаннях поштового зв'язку в межах своїх повноважень здійснює уповноважений центральний орган виконавчої влади у галузі зв'язку.

Національний оператор у порядку, визначеному законодавством України, підтримує співробітництво з операторами поштового зв'язку інших держав, забезпечує виконання рішень, визначених нормативними актами Всесвітнього поштового союзу, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Стаття 28. Відповідальність за порушення законодавства про поштовий зв'язок

Порушення правил надання послуг поштового зв'язку, виготовлення з метою збуту чи збут свідомо підроблених поштових марок та кліше державних знаків маркувальних машин, псування засобів поштового зв'язку, крадіжка чи пошкодження поштових відправлень тягне за собою відповідальність відповідно до закону.

Стаття 29. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

2. До утворення національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, виконання її функцій покладається на уповноважений центральний орган виконавчої влади у галузі зв'язку.

3. До приведення законодавства України у відповідність з нормами цього Закону воно застосовується у частині, що не суперечить цьому Закону.

{Пункт 4 статті 29 втратив чинність на підставі Закону № 222-VIII від 02.03.2015}

5. Кабінету Міністрів України протягом двох місяців з дня набрання чинності цим Законом:

внести на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законодавчих актів України у відповідність з цим Законом;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність з цим Законом;

забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність з цим Законом;

прийняти нормативно-правові акти, необхідні для реалізації цього Закону.

Президент України

Л.КУЧМА

**м. Київ
4 жовтня 2001 року
№ 2759-III**

Публікації документа

- **Голос України** від 31.10.2001 – № 200
- **Урядовий кур'єр** від 31.10.2001 – № 199
- **Офіційний вісник України** від 09.11.2001 – 2001 р., № 43, стор. 10, стаття 1918, код акта 20276/2001
- **Відомості Верховної Ради України** від 08.02.2002 – 2002 р., № 6, стаття 39

